

Pla d'acció:

Centres educatius en línia

/L5

**Ús responsable
d'Internet**

**Recull d'orientacions als centres
27/4/20**

/L5 **Ús responsable d'Internet**

/ Introducció

/ Els entorns virtuals d'aprenentatge

/ Conceptes clau

| Protecció de dades

| Propietat intel·lectual

/ Accions del Departament d'Educació

/ Introducció

El **Pla d'Educació Digital de Catalunya 2020-2025**, presentat el darrer mes de desembre de 2019, posa en relleu la necessitat de millorar i impulsar la **competència digital de l'alumnat, els docents i els centres**. El PEDC té un eix adreçat específicament a la ciberseguretat. Els centres digitalment competents són també centres que vetllen per la seguretat a internet de les dades de tota la comunitat educativa i de l'ús que es fa d'elles. El propi **projecte educatiu de centre (PEC)** i la cultura del centre ha de vetllar pel respecte als drets de les persones i els hàbits cibersaludables de tots i totes.

El desplegament de les competències digitals és indispensable per a tota persona que vulgui interactuar amb normalitat en la societat actual. Es tracta d'un conjunt d'habilitats, coneixements i també d'actituds que els alumnes han d'anar assolint al llarg de l'educació bàsica. La dimensió 4 de les competències de l'àmbit digital marcades en els currículums d'educació [Primària](#) i [Secundària](#) fa referència a la **Ciutadania, hàbits, civisme i identitat digital**, és a dir, a tenir actituds crítiques i reflexives, a saber valorar la informació a què l'alumne té accés, així com conèixer i utilitzar normes de reconeixement i de publicació dels materials que es troben a la xarxa. Els aspectes ètics i de seguretat relacionats amb l'ús d'Internet tindran també cabuda en aquesta dimensió.

La [competència digital del docent](#), contempla en la seva dimensió 4, l'**Ètica i civisme digital**, la necessitat d'adquirir el coneixement i assumptió de les implicacions derivades de l'ús de les tecnologies digitals en l'àmbit educatiu pel que fa a qüestions de legalitat, seguretat i identitat digital, per tal de poder fer efectiva la formació dels alumnes sobre aquestes qüestions i que facin un ús ètic i responsable d'aquestes tecnologies.

/ Els entorns virtuals d'aprenentatge

Disposar d'un espai virtual d'aprenentatge en el centre educatiu, facilita una distribució acotada i centralitzada de dades, obres i productes del nostre alumnat. Per tal de garantir aquesta seguretat es faciliten algunes indicacions:

- Restringir l'accés a persones externes a la comunitat educativa
- Activar i restringir l'accés a les sessions de webinars sols a les persones estrictament necessàries.
- Restringir la interacció dels comptes del centre amb xarxes socials externes i aplicacions.
- Transmetre als alumnes els principis i els valors relatius a la privacitat d'un mateix i de la resta de persones.
- Publicar, compartir i referenciar en base als principis de propietat intel·lectual, tant pel que fa als materials externs com pel que fa a les pròpies creacions del nostre alumnat.
- No utilitzar materials o fer variacions d'aquests, si no està permès.
- Sempre que sigui possible, publicar les creacions pròpies amb la llicència de [creative commons](#) corresponent

És necessari treballar la competència digital de l'alumnat, transmetent als alumnes els principis i els valors relatius a la privacitat d'un mateix i de la resta de persones. La imatge i la veu són dades de caràcter personal i, per tant, el seu tractament ha de complir la normativa vigent en aquesta matèria. Pensem en activitats didàctiques, que incorporin el recull de dades que sigui estrictament necessari. Per exemple: si estem analitzant la millora en la lectura del nostre alumnat, podem registrar un àudio, però no és necessari registrar un vídeo.

Es recomanable seguir les següents consideracions:

- Qualsevol activitat o iniciativa educativa del professorat relacionada amb l'ús de xarxes socials amb l'alumnat ha d'estar aprovada, amb caràcter previ, per la direcció del centre.
- Qualsevol intercanvi d'activitats entre professorat i alumnat: consultes, lliurament de tasques, etc..., s'ha de fer a través de plataformes segures a les que només es pugui accedir amb credencials.
- Les credencials assignades a un usuari són personals i intransferibles, per tant poden ser utilitzades únicament pel propi usuari que ha rebut invitació expressa de l'organitzador.
- L'accés dels alumnes a les plataformes educatives gestionades pels centres es considera un activitat inclosa dintre de la seva funció educativa i orientadora, i per tant, no requereix de consentiment previ.
- No es poden obrir comptes a alumnes a recursos i entorns sense consentiment previ.
- Els continguts digitals que s'utilitzin han d'estar a disposició de l'alumnat integrats en plataformes segures gestionades pel centre.
- Només podran ser accessibles en obert aquells materials que no identifiquin ni alumnes, ni professors, ni col·lectius.

/ Conceptes clau

Protecció de dades

No es poden fer fotos, ni enregistrament d'àudio i vídeo tant de persones com d'accions en línia sense el seu consentiment. Fer difusió d'aquests materials a les xarxes socials o a Internet incorre en un fet delictiu, i no només l'autor de la gravació, si no també el que ha facilitat l'accés com a cooperador necessari / còmplice.

No es poden obrir comptes d'alumnes en xarxes socials o serveis de la societat de la informació sense consentiment. El tractament de dades personals per part dels centres i serveis educatius necessari per al desenvolupament de la seva acció educativa i orientadora es troba a l'empara de les previsions legals establertes. Per tant, es troben legitimats a tractar les dades mitjançant plataformes educatives segures, gestionades i controlades pel centre, sense necessitat de requerir consentiment.

Per a la resta de recursos digitals caldrà demanar el consentiment de l'alumne si és més gran de catorze anys o dels pares o tutors legals en cas de més petits.

Cal tenir en compte que la difusió pública de dades personals requereix sempre de consentiment

- [Autorització relativa als alumnes de menys de 14 anys: ús de serveis i recursos digitals a Internet per treballar a l'aula](#)
- [Comunicació relativa als alumnes de més de 14 anys però menors d'edat: ús de serveis i recursos digitals a Internet per treballar a l'aula](#)

Només pot accedir a dades personals la pròpia persona o el seu representant legal. La Llei Orgànica de Protecció de Dades, estableix que el dret d'accés a la informació de caràcter personal és un dret personalíssim, i només pot ser exercit pel titular de les dades o el seu representant legal.

Només es poden acceptar sol·licituds o consentiments amb signatura electrònica. Donat que per telèfon o correu electrònic, no es pot comprovar que la persona que està sol·licitant la informació és el titular de les dades o el seu representant. Per aquest motiu, i per la seva pròpia seguretat i intimitat, no podem proporcionar la informació per aquest mitjà. Per correu electrònic només es poden admetre sol·licituds signades electrònicament pel titular de les dades. Per a donar resposta s'ha d'utilitzar qualsevol sistema que permeti acreditar que s'ha donat resposta.

Propietat intel·lectual

La propietat intel·lectual és un tipus de propietat que pertany a l'autor pel sol fet de la creació original d'una obra literària, artística o científica (art. 1 Llei de la Propietat Intel·lectual), i que li confereix drets de caràcter personal i patrimonial, consistents en la plena disposició i el dret exclusiu a l'explotació de l'obra, sense més limitacions que les establertes a la llei. Això implica que l'obra no pot ser utilitzada o usada sense la prèvia autorització, onerosa o gratuïta, de l'autor. La propietat intel·lectual té la seva manifestació en dos tipus de drets: els morals i els d'exploració.

Drets morals	Decideix si la seva obra ha de ser divulgada i en quin format. Determinar si aquesta divulgació ha de fer-se sota el seu nom, sota pseudònim o signe, o anònimament. Exigeix el reconeixement de la seva condició d'autor de l'obra. Exigeix el respecte a la integritat de l'obra i impedir qualsevol deformació, modificació, alteració o atemptat contra ella.
Drets d'exploració	A l'autor corresponen també en exclusiva els drets d'exploració de la seva obra en qualsevol forma. Els principals drets d'exploració previstos a la llei són: reproducció si es pot copiar, distribució si es pot repartir, comunicació pública i transformació en una obra diferent.

A un centre educatiu hi ha moltes situacions en les quals cal tenir en compte qüestions relacionades amb la propietat intel·lectual i els drets d'autoria. La inclusió d'elements al bloc d'aula i a d'altres llocs web del centre, la reproducció de música, la projecció d'un vídeo a l'aula (comercial o gravat de la televisió), la representació d'una obra teatral, la producció d'elements audiovisuals (vídeos, programes de ràdio) la publicació d'activitats i materials didàctics (tant si inclouen elements creats per altres persones com si són de producció completament pròpia) i la publicació de treballs de l'alumnat en són alguns exemples.

Els centres educatius han de vetllar no només pel compliment de la legislació vigent en aquest àmbit sinó també perquè l'alumnat s'hi familiaritzi i la respecti en la seva activitat escolar. Al web de xtec podeu trobar diferents materials actualitzats per tal de poder resoldre tots els dubtes al voltant de la [propietat intel·lectual](#), així com recomanacions per [referenciar materials](#) a internet.

Per altra banda, les pràctiques d'ensenyament-aprenentatge no han de difondre continguts, notícies i informacions que no provinguin de fons fiables. Podeu trobar més informació a l'article [com detectar fake news](#) del programa Internet Segura.

/ Accions del Departament d'Educació

El Departament d'Educació treballa conjuntament amb l'agència de Ciberseguretat de Catalunya i amb l'Agència de Protecció de Dades de Catalunya per tal de donar les orientacions i consideracions necessàries dels experts en la matèria.

Currículum

- [Competències bàsiques de l'àmbit digital. Identificació i desplegament a l'educació primària](#)
- [Competències bàsiques de l'àmbit digital. Identificació i desplegament a l'educació secundària obligatòria](#)

Activitats d'ensenyament-aprenentatge

- Al portal **edu365** hi ha activitats per sensibilitzar al nostre alumnat en aspectes referents a [internet segura](#).

Formació

- [Competència digital docent del professorat de Catalunya](#)
- Podeu consultar els [materials compartits](#) utilitzat a la Jornada Assegurem
- Totes les activitats formatives de competència digital incorporen un mòdul 0 de ciberseguretat que també es pot consultar com a [aula oberta](#).
- [Kudi - Seguretat a internet](#)

Informació

- [Xtec - internet segura](#)
- [Xtec - Propietat intel·lectual](#)
- [Programa internet segura](#)

Documents per a l'organització i la gestió dels centres

- [Cultura digital de centre](#)
- [Protecció de dades personals](#)

Autoritat Catalana de protecció de dades

- [Pautes de protecció de dades per als centres educatius](#)
- [Preguntes freqüents](#).

Programa internet segura

- [Educadors](#)
- [Infants i joves](#)
- [Famílies](#)
- [FAQS](#)